

Interjú Balogh Jánossal, Nagy Istvánnal és Túrós Andrással

Külterületek biztonsága, környezetünk védelme 2019-2020

Az Agrárminisztérium és az Országos Polgárőr Szövetség együttműködésében, az Országos Rendőr-főkapitányság szakmai támogatásával és felügyeletével megvalósuló program

Lajosmizsén került megrendezésre 2019. november 9-én az a szakmai rendezvény, amelynek témája az Agrárminisztérium és az Országos Polgárőr Szövetség együttműködésében, az Országos Rendőr-főkapitányság szakmai támogatásával és felügyeletével a 2019-2020. év között megvalósuló projekt programindító eseménye volt. Az előadások során elhangzott, hogy milyen nagy jelentősége van az összefogásnak egy olyan történelmi pillanatban, amikor a globális kihívások, a klímaváltozás következtében felértékelődnek Magyarország természeti erőforrásai, termőföldjei, ivóvízkészlete, valamennyi természet adta kincse, amely az itt élő emberek jólétének záloga. A különböző területeken, szinteken működő intézmények szakemberei, vezetői felismerték, hogy a kitűzött célok hatékonyabban, sikeresebben megvalósíthatók egy jól szervezett, előkészített összefogás keretében. Különösen nagy érdeklődésre tarthat számot, amikor egy közös program különböző résztvevői a saját szemszögükből láttatva mutatják be annak részleteit. Ennek érdekében kérdeztük a projektről és annak részleteiről mindhárom szervezet vezetőjét, akik örömmel tettek eleget megkeresésünknek.

Elsőként Túrós András, az Országos Polgárőr Szövetség elnökét kérdeztük az összefogásról, akivel Hornyik Zsuzsanna beszélgetett.

Tisztelt Elnök Úr! A 2019. november 9-én megrendezett Külterületek biztonsága, környezetünk védelme 2019-2020 programindító konferencián kiderült, hogy az Országos Polgárőr Szövetségnek kiemelt szerep jutott nemcsak a program előkészítésében, de végrehajtásában is. Mi is a közös program előzménye, célja és mi indokolta annak elindítását?

Az előzmények kapcsán egészen 2009-ig kell visszamennünk az időben. Tíz évvel ezelőtt Pintér Sándor belügyminiszter megbízott azzal, hogy tájékozzunk Magyarország különböző régióiban, hogy milyen a lakosság biztonságérzete, milyen problémákat látnak a helyi lakosok a közbiztonságot illetően, és

milyen javaslataik vannak azok kezelésére, megoldására. 2010-re ez a felmérés elkészült Borsod-, Szabolcs, Heves- és Somogy-megye vonatkozásában, ahol találkoztunk a helyi lakosokkal és a települések vezetőivel is. Általános véleményként fogalmazódott meg a megkérdezettek részéről, hogy nem kielégítő a közbiztonság a külterületeken. Sok volt a lopás, a rongálás, erdőirtás, a szántóföldi termények eltulajdonítása, a szőlőskertek lerombolása. A másik előzménye a mostani programnak, hogy a tapasztalt negatív jelenségek megismerését követően, azokra tekintettel, öt évvel ezelőtt az Országos Polgárőr Szövetség meghirdetett egy hasonló programot, a külterületek biztonságának a programját, amely egyszerűen abban merült ki, hogy meghatározta a polgárőrök számára azt, hogy szolgálati óráik 25-30%-át külterületeken teljesítsék. Az előzmények között említeném meg rendőri pályafutásom során aziránt szerzett tapasztalataimat is, hogy a külterületeken elkövetett bűncselekmények nem kaptak kellő figyelmet a rendészeti szervek részéről. Személy szerint engem a lakosság részéről megfogalmazódott kritika motivált leginkább abban, hogy valamit tenni kell a helyzet megoldása érdekében. A 2015-ös program rendkívül sikeresnek bizonyult. Érezhetően visszaszorult a bűnözés, a jogsértések száma a külterületeken, a polgárőrök pusztja jelenléte idézte elő a kedvező irányú változást. Több száz tettenérésben, elfogásban is részt vettek a kollégák.

A program jelenlegi célja a viszonylag elfogadható biztonság stabilizálása, elsősorban a falopások, erdei rongálások megelőzése, valamint az, hogy a polgárőrség a megvalósítás élére állva alakítson ki egy virtuális külterületi biztonsági hálót, elsősorban az alföldi megyékben és azokon a helyeken, ahol jelentős a tanyavilág. Ehhez társul további járulékos célként a környezetkárosítás megelőzése és a környezeti értékek megelőző védelme.

Hogyan határozták meg a programban résztvevő szervezetek a végrehajtás időtartamát?

Az Agrárminisztériummal abban állapodtunk meg, hogy a meghirdetett program időtartama bő egy év legyen, de ez nem jelenti azt, hogy az 2020. év végén befejeződné. A program időtartama alatt már idén december, január hónapban előkészítő előadások, felkészítések kezdődnek. Mivel idényjellegű jogsértésekről van szó, minden évszakhoz köthető valamilyen külterületi jogsértési tendencia, ezekben az időszakokban összehangoltan, nagy létszámú polgárőr állománnyal próbáljuk a területeket ellenőrizni. Többek között ez is benne foglaltatik a 2020-as munkatervben. Nagy polgárőr demonstrációkkal is próbáljuk javítani a külterületek biztonságát.

Kik vesznek részt az összefogás során a program megvalósításában?

Az Országos Polgárőr Szövetség részéről legalább tízezer polgárőr vesz részt a program megvalósításában. Mivel a Polgárőrség szervezi és áll az élén a programnak, elvárás a helyi polgárőrvezetők felé, hogy koordinálják a végrehajtást, valamint a külterületeken lévő un. alternatív rendészeti szervek képviselőit is bevonják. Így különösen, az Agrárminisztérium kérésének megfelelően, a mezőőröket kell megszólítani, munkájukban támogatni a polgárőr jelenléttel, továbbá valamennyi természetvédelmi őr, halőr, vadőr tevékenységét is erősíteni. A kapcsolatfelvétel a helyi vadásztársaságokkal, a földtulajdonosokkal és gazdákkal is megtörtént. Általános tapasztalat, hogy a gazdák nagy része mástól várja a biztonságot, a nagy gazdaságok pedig védik saját vagyonukat, ugyanis olyan hatalmas értékek halmozódtak fel, hogy vagyonöröket, fegyveres öröket alkalmaznak, de ezek inkább objektum védelemre korlátozódnak. A polgárőrök megszólítják a gazdákat is, erkölcsi, anyagi támogatást kérnek a közbiztonság érdekében folytatott tevékenységükhöz, és szerencsére elmondható, hogy a földtulajdonosok szívesen támogatják az egyesületeket, örömmel fogadják az együttműködés ezen módját.

Mi az Országos Polgárőr Szövetség szerepe a program végrehajtásában?

Az Országos Polgárőr Szövetség a gazdája a programnak, az elnökség alkotta meg a programot egyeztetve az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjével, a szakmai ajánlásokat, elvárásokat is az elnökség fogalmazta meg. Tulajdonképpen a Polgárőr Szövetség feladata a program meghirdetése, koordinációja és a végrehajtáshoz szükséges feltételek megteremtése. A Polgárőr Szövetség kezdeményezte az Agrárminisztériumnál a program beindítását és szervezetünk javaslatára támogatta negyven millió forinttal a Minisztérium a program elindítását.

Mi várható a most meghirdetett program végrehajtását követően, lesz-e folytatás?

Ma még nem látjuk a most induló program hatásait, de ettől függetlenül vannak elképzeléseink a folytatást illetően. Tekintettel arra, hogy a program egésze nemcsak a külterületek biztonságára fókuszál, hanem a környezetünk védelmével is foglalkozik, továbbá a nyitórendezvényen is elhangzott, hogy a Szövetség az ország-fásítási programhoz csatlakozik azáltal, hogy minden polgárőr fejenként öt-öt fa ültetését vállalja a helyi önkormányzatokkal, erdőgazdaságokkal a 2020. és 2021. évben, elmondhatjuk, hogy a 2020. év végével nem fejeződik be a program, folytatódik az azt követő években is. Ismerve a polgárőrök lelkes hozzáállását, biztosan kijelenthetem, hogy ennek a programnak a megvalósítása is várhatóan százszázalékos lesz, az eddigi polgárőr akciók végrehajtásához hasonlóan. Amennyiben a közös értékelést követően kiderül, hogy a programnak van létjogosultsága, természetesen folytatódik ezen okból kifolyólag is. Annál

is inkább valószínű a folytatás, mert egy olyan területre hirdette meg a programot a Polgárőr Szövetség, amely eddig nem volt kezelve. Ma Magyarországon a települések biztonsága olyan szintet ért el, hogy a polgárőrségnek van kapacitása arra, hogy a külterületek közbiztonságával foglalkozzon. A külterületek biztonságának javítása és a környezetünk védelme nagyon fontos célkitűzések, és egyre több polgárőr van, aki szívesen csatlakozik a meghirdetett célok megvalósításához és én ennek szívből örülök.

A következőkben álljon itt Balogh János r. altábornaggyal, az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjével készített interjúnk, amelyből a rendőrség szemszögéből ismerhetjük meg a programot és annak a hivatásos állományra jutó feladatait.

Tisztelt Főkapitány Úr! A 2019. november 9-én megrendezett Külterületek biztonsága, környezetünk védelme 2019-2020 programindító konferencián Ön is előadást tartott, amelyből kiderült, hogy már régóta szoros együttműködés jellemzi a rendőrséget és a polgárőrséget. Ennek is köszönhetően lényegesen javultak a bűnügyi statisztikák. A most meghirdetett projekt kapcsán szeretnénk néhány kérdést feltenni, amelyeket Túrós Andrásnak, az Országos Polgárőr Szövetség elnökének is feltettünk és Nagy István minisztert is megkerestük. Mi is a közös program előzménye, célja és mi indokolta annak elindítását?

A rendőrség és a polgárőrség kapcsolata harminc évre nyúlik vissza, egészen az Országos Polgárőr Szövetség megalakulásának pillanatáig, amely bátran tekinthető a mostani program előzményének. Nagyon megtisztelő, hogy a Polgárőr Szövetség elnöke, Túrós András egy előadáson megjegyezte, még mindig érzik, hogy fogjuk a kezüket, de már nem olyan viszonylatban, mint a kezdetekkor, hanem most már partnerinek mondható ez a kapcsolat. Nagy örömeinkre kölcsönös támogatás jellemzi a jelenlegi együttműködést. Ma már mindenki számára elfogadott tény, hogy a polgárőrök a közterületek biztonságának fenntartása érdekében állandóan jelenlévő szereplők, és nagyon sok helyen ki tudják egészíteni a rendőrség munkáját. Olyan időszakokban, olyan helyeken tudnak fizikai jelenlétet biztosítani, amelyre a rendőrség nem képes, köszönhetően a Polgárőr Szövetség közel 65ezres létszámának. Ez majdnem a duplája a rendőrség állományának. Ezért, ahol nem szükséges a tényleges rendőri felügyelet, ott a polgárőrök maradéktalanul el tudják látni a közbiztonság fenntartását, és az ahhoz kapcsolódó egyéb megelőző tevékenységeket is. Ahogyan azt a lajosmizsei konferencián is elmondtam, a jelenlegi program tulajdonképpen egy régi jól működő kapcsolat térbeli kiterjesztése, amely nem jelenti azt, hogy a rendőrség ne lett volna jelen eddig is a külterületeken, csak ez most központi

helyre került. Szerencsére mára már kijelenthető, hogy a települések közbiztonsága elérte azt az elfogadható szintet, amely lehetővé tette, hogy a figyelem a külterületek felé is irányuljon. Valójában a külterületeken is jelentős mértékű a bűncselekmények számának csökkenése és összességében elmondható, hogy minden tendencia javulást mutat, viszont vannak olyan jelenségek – többek között a környezetkárosítás, illegális hulladéklerakás, rongálás -, amelyekre a mennyiségi adatok okán is jobban oda kell figyelnünk, másrészt a felszabaduló, a településekről átirányított kapacitásnak köszönhetően megvalósíthatónak látszik az egyenszilárdság a települések és a külterületek közbiztonsága tekintetében. Engem személy szerint is nagyon zavar a külterületen zajló illegális hulladéklerakás, és nagyon örülök annak, hogy egyre többen vannak ezzel így, mert a probléma kezelése, megoldása csak széleskörű összefogással valósulhat meg, amelyben a rendőrség a polgárőrségen kívül a lakosság együttműködésére is számít. A lakosság részéről még nem érte el ez a jelenség azt az ingerküszöböt, amely automatikussá tenné a lakossági bejelentéseket. Tudatosítani kell az emberekben, hogy ezekkel a bűncselekményekkel okozott károknak mindenki az elszenvedője, ezért mindenkinek érdeke a felelősök megtalálása, felelősségre vonása. Ezen a területen a kapcsolatépítésben lehet fontos szerepe a polgárőrségnek, mert tagjai jelen vannak a mindennapokban, helyben laknak. Lehetőségük van rá, hogy rálássanak a rendkívüli eseményekre. Azért meg kell jegyezni, hogy bizonyos körben mégis megnőtt az emberek bejelentési hajlandósága, aminek köszönhetően csökkentek bizonyos bűncselekmények, pl.: a terménylopások, borospincék feltörése, borlopás. A cél az, hogy ez a bejelentési hajlandóság a környezetkárosításokra és minden környezetvédelemmel összefüggő káresetre is kiterjedjen, és további segítséggel, közreműködéssel is kiegészüljön a rendőrség irányába a hatékony fellépés érdekében.

A program végrehajtásának várható befejezését a 2020. év végére hirdették. Főkapitány Úr hogyan vélekedik erről?

A Külterületek biztonsága, környezetünk védelme programot meghirdető résztvevők nem csupán egy kampánynak szánták azt, ezért teljesen biztos vagyok abban, hogy annak megvalósítása nem ér véget 2020-ban. Legfontosabb üzenete a figyelem-kiterjesztés a külterületek felé, amely egy hosszú távon is fenntartani kívánt cél.

Mi az Országos Rendőr-főkapitányság szerepe a program végrehajtásában?

A rendőrségnek több fontos szerepe is van a végrehajtásban, többek között az, hogy az adatbázisa alapján rámutasson arra, melyek azok a területek, ahol a legnagyobb szükség van a beavatkozásra. Erősíti továbbá a polgárőrök és az

egyéb önkormányzati, rendészeti feladatokat ellátó szervek közötti együttműködést, betölt egyfajta koordinátori szerepet is. Ezeken túl pedig amennyiben szükséges, a tevékenységi területre vonatkozó jogszabályok módosítását, kiegészítését is kezdeményezi. Nagyon szeretném, ha nem csak a közfelfogásban elfogadott rendészeti, járőrözési, polgárőri tevékenységekre korlátozódna a rendőrség részvétele. Szívesen részt veszünk kollégáinkkal a szélesebb figyelemfelkeltést célzó megmozdulásokban, kampányokban, fásítási programban, egyéb akciókban. Ezzel is hozzájárulva a környezettudatos magatartás erősítéséhez. Ehhez kapcsolódik az ORFK Közlekedésrendészet legújabb kampánya, amely a gépjárművek szennyező anyag kibocsátásának mértékét szűri. A téli fűtésszezon beköszöntével pedig aktuális kérdéssé válik a különböző, légszennyezést okozó tüzelőanyagok használata. Ez egy olyan terület, ahol nem csak a bejelentés, figyelmeztetés lenne szükséges az érintettek részéről, hanem egyúttal segítségnyújtás is a káros anyagok kiváltására, hiszen ezekben az esetekben nem a szennyezést okozók megbüntetése a cél, hanem a szennyezés megelőzése, jövőbeli elkerülése. Bízom benne, hogy a rendőrség továbbra is hatékony szerepet tölt be a jövőben a konferencián megfogalmazott célok megvalósításában, a hazánkat is érintő globális méretű problémák kezelésében, megoldásában.

Nagy István agrárminiszter is elfogadta megkeresésünket, tőle a következő válaszokat kaptuk kérdéseinkre a közösen meghirdetett programmal kapcsolatban.

Mi a közös program célja, szükségessége, milyen előzmények kötődnek hozzá?
A magyar gazdák, agrárvállalkozások folyamatosan fejlesztenek, beruháznak a hazai és európai uniós támogatásokból, pályázati forrásokból és az állami kamattámogatás mellett felvett, kedvezményes hitelekkel. A nagy értékű beruházások, a modern gépek, eszközök, technológiák, az újonnan kiépülő mezőgazdasági infrastruktúra, a klímaváltozás kedvezőtlen hatásait mérséklő öntözésfejlesztés keretében megépülő műtárgyak, öntözőrendszerek nagyobb védelmet igényelnek. Ehhez hasonlóan azok a fák, parkok, fasorok, erdők, ipari célú faültetvények is fokozott védelemre szorulnak, amelyek a most induló országos erdősítési, fásítási program keretében fogják gazdagítani Magyarország faállományát. A polgárőrség jelenléte a kormányzati programok indulásánál, közreműködése a végrehajtásuk során, előmozdítja a kormányzati célok megvalósítását. A program célja a jogsértések – a zártkerti, szántóföldi, mezei, erdei lopások – megelőzése, a tanyákon, külterületeken élők biztonságának garantálása, a gazdaságok, nagy értékű eszközök, üdülők védelme, tevékeny szerepvállalás a környezet- és természetvédelemben.

Miként határozná meg a program időtartamát az agrártárca részéről?

A program kialakításánál biztos alapot jelentett, hogy a rendőrség, a polgárőrség és a megyék szervezésében lezajlottak már közel azonos tartalmú és célú eredményes programok az elmúlt húsz évben. Az összegyűjtött információk, tapasztalatok a megkezdett munka folytatására ösztönözték a polgárőrséget – új célok kitűzésével együtt. A Külterületek biztonsága, környezetünk védelme 2019-2020 program idén indult és jövőre fejeződik be, de bízunk abban, hogy a következő években is folytatódhat.

Kik a program résztvevői?

Az együttműködés az Országos Rendőr-főkapitányság, az agrártárca és az Országos Polgárőr Szövetség, a megvalósulás szintjén a polgárőrök és a mezőőrök között jött létre, hogy a közösen felmutatott eredmények növeljék tovább az őrszolgálat és a polgárőrség társadalmi megbecsültségét, ösztönözzék további tagok jelentkezését, újabb őrszolgálatok és polgárőr egyesületek alapítását. Az Agrárminisztérium ágazati szakmai felügyelete alá jelenleg kilenc rendészeti feladatot ellátó őrszolgálat tartozik, amelynek tagjai a mezőőrök mellett, a hegyőrök, a természetvédelmi őrk, az önkormányzati természetvédelmi őrk, a halászati őrk, az erdővédelmi szolgálat tagjai, a hivatásos vadászok, az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet, valamint az élelmiszer-rendészet munkatársai. A mezei őrszolgálat rendészeti jellegű feladatokat ellátó szerv – a többi őrszolgálathoz hasonlóan. Az Agrárminisztérium, mint ágazati felelős a felsorolt kilenc őrszolgálata feletti felügyeletét a Belügyminisztériummal közösen gyakorolja.

Mi az Agrárminisztérium szerepe a programban?

Az Agrárminisztérium a költségek finanszírozásával támogatja a kezdeményezést. A megyénként kettőmillió forinttal kalkulált támogatási keretből a jelentősebb erdő- és mezőgazdasággal rendelkező megyék nagyobb részt kapnak. A szaktárca által elkülönített keret, összesen mintegy negyvenmillió forint, fedezi a mezőőri szolgálat ellátásával járó költségeket, továbbá lefedi a külterületek biztonságát, a természetbiztonságot szolgáló program forrás- és eszközigényét. Ezek a polgárőr egyesületek működési és üzemanyag költsége, drónok, éjjel látók, hőkamerák, távcsövek, valamint ruházat beszerzése, a programot kísérő kommunikáció finanszírozása, fotók, videók, TV- és rádió szpotok készítése, a Lovas Tagozat, a kutyás csoport támogatása.

Folytatódik-e a közös program a 2020. esztendő után?

A program eredményeit szemléletformálással tehetjük tartóssá. A hatékony bűnmegelőzéshez, a külterületeken élők biztonságához, vagyontárgyaik védelmé-

hez, a környezet- és természetkárosító, rossz beidegződések megváltoztatásához, az ökológiai egyensúly fenntartásához, a klímaváltozással járó negatív hatások elkerüléséhez ugyanis elengedhetetlen a társadalmi szemléletváltás. Célunk, hogy a rendőrség és az agrártárca, valamint a polgárőrök és a mezőőrök között létrejött együttműködések, a közösen felmutatott eredmények növeljék az őrszolgálat és a polgárőrség társadalmi megbecsültségét, ösztönözzék további tagok jelentkezését, újabb őrszolgálatok és polgárőr egyesületek alapítását.

A körinterjú összegzéseként elmondható, hogy a program résztvevőinek válaszaiban megfogalmazott gondolatok sok esetben szinkronban vannak egymással. A jövőképet említve például, mindannyian kiemelték a társadalom szemléletváltásának fontosságát, illetve a kitűzött célok hosszú távon eredményes megvalósításának feltételeként említették a lakosság bevonását. Mind a polgárőrség, mind a rendőrség részéről felmerült annak megállapítása, hogy a települések elfogadható biztonsági szintjének köszönhetően, mindkét szervezet felszabaduló kapacitásával nagyobb figyelmet lehet szentelni a külterületeknek, természetesen a meghirdetett együttműködés keretében, amely tulajdonképpen hosszú évtizedekre tekint vissza. Ezért lehetünk biztosak abban, hogy a most elinduló projekt és azzal együtt kifejezésre jutó, Magyarország egészét érintő célkitűzések előbb-utóbb maradéktalanul megvalósulnak, és ezzel sikerül hatékonyan megvédeni azokat a természeti értékeket, amelyek végeredményben mindannyiunk jólétét szolgálják.